

Presidium Nämnd för Folkhälsa och sjukvård §§ 73-87

Tid: 2015-06-22, kl 08:30-09:30

Plats: Maria Frisks tjänsterum, Regionens hus

§ 78
RJL
2015/
1073

Utvidgning av anmälningsplikt för influensa A(H1N1) till att omfatta laboratorieverifierad influensa, Remiss Socialdepartementet, Dnr S2015/3577/FS

Beslut

- Presidiet beslutar föreslå nämnden för Folkhälsa och sjukvård besluta att godkänna föreliggande yttrande som remissvar till Socialdepartementet.

Sammanfattning

Region Jönköpings län har av Socialdepartementet beretts tillfälle att yttra sig över ovan rubricerade rapport. Regionen stöder Socialstyrelsens förslag att utvidga anmälningsplikten för A(H1N1)pdm09 till att omfatta laboratorieanmälan av all laboratorieverifierad influensa.

Beslutsunderlag

- Socialdepartementets remiss Utvidgning av anmälningsplikt för influensa A(H1N1) till att omfatta laboratorieverifierad influensa

Förslag under sammanträdet

En kort information ska lämnas vid nämndens sammanträde.

Beslutet skickas till

Nämnden för Folkhälsa och sjukvård

Vid protokollet

Lena Lindgren

Justeras

Presidium Nämnd för Folkhälsa och sjukvård §§ 73-87

Tid: 2015-06-22, kl 08:30-09:30

Maria Frisk

Rätt utdraget,
Intygar

Anneli Andersson

Nämnden för folkhälsa och sjukvård

Yttrande "Utvidgning av anmälningsplikt för influensa A (H1N1) till att omfatta laboratorieanmälan av all laboratorieverifierad influensa. Dnr S2015/3577/FS"

Förslag till beslut

Nämnden för Folkhälsa och sjukvård föreslås besluta att godkänna föreliggande yttrande som remissvar till Socialdepartementet.

Sammanfattning

Region Jönköpings län har av Socialdepartementet beretts tillfälle att yttra sig över ovan rubricerade rapport. Regionen stöder Socialstyrelsens förslag att utvidga anmälningsplikten för A(H1N1)pdm09 till att omfatta laboratorieanmälan av all laboratorieverifierad influensa.

Bakgrund

Under pandemin 2009 upptogs den pandemiska influensan A(H1N1) bland allmänfarliga sjukdomar enligt smittskyddslagen för att genom individriktade smittskyddsåtgärder kunna minska smittspridningen och därigenom fördröja pandemins utbredning. Under postpandemisk fas har detta inte ansetts motiverat och A(H1N1) pdm09 har sedan 2010 enbart utgjort en anmälningspliktig sjukdom för att möjliggöra en fortsatt epidemiologisk övervakning.

Socialstyrelsens förslag är att utvidga anmälningsplikten till att omfatta laboratorieanmälan av all laboratorieverifierad influensa. Flera laboratorier gör detta redan på frivillig basis såsom laboratoriet i Region Jönköpings län. Att utöka anmälningsplikten till att omfatta all laboratorieverifierad influensa förbättrar möjligheten till övervakning av säsongsinfluensa samtidigt som det stärker beredskapen för en adekvat övervakning inför nästa pandemi.

REGIONLEDNINGSKONTORET

Agneta Jansmyr
RegiondirektörMats Bojestig
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Socialdepartementet
s.registrator@regeringskansliet.se
s.fs.@regeringskansliet.se

Yttrande ”Utvidgning av anmälningsplikt för influensa A(H1N1) till att omfatta laboratorieanmälan av all laboratorieverifierad influensa. Dnr S2015/3577/FS

Region Jönköpings län har av Socialdepartementet getts möjlighet att yttra sig över rubricerade rapport. Regionen har tagit del av förslaget och lämnar följande yttrande.

Aktuella synpunkter

Under pandemin 2009 upptogs den pandemiska influensan A(H1N1) bland allmänfarliga sjukdomar enligt smittskyddslagen för att genom individinriktade smittskyddsåtgärder kunna minska smittspridningen och därigenom fördröja pandemins utbredning. Under postpandemisk fas har detta inte ansetts motiverat och A(H1N1) pdm09 har sedan 2010 enbart utgjort en anmälningspliktig sjukdom för att möjliggöra en fortsatt epidemiologisk övervakning.

Socialstyrelsens förslag är att utvidga anmälningsplikten till att omfatta laboratorieanmälan av all laboratorieverifierad influensa. Flera laboratorier gör detta redan på frivillig basis såsom laboratoriet i Region Jönköpings län. Att utöka anmälningsplikten till att omfatta all laboratorieverifierad influensa förbättrar möjligheten till övervakning av säsongsinfluensa samtidigt som det stärker beredskapen för en adekvat övervakning inför nästa pandemi.

Region Jönköpings län stöder Socialstyrelsens förslag att utvidga anmälningsplikten för A(H1N1)pdm09 till att omfatta laboratorieanmälan av all laboratorieverifierad influensa.

REGION JÖNKÖPINGS LÄN

Håkan Jansson
Regionstyrelsens ordförande

Agneta Jansmyr
Regiondirektör

REGERINGSKANSLIET

Region
Jönköpings län

Remiss

2015-05-13

2015-05-11

Dnr S2015/3577/FS

RJW 2015/1073

Socialdepartementet

Enligt lista

Enheten för folkhälsa och sjukvård

Utvidgning av anmälningsplikt för influensa A(H1N1) till att omfatta laboratorieanmälan av all laboratorieverifierad influensa

Socialstyrelsen lämnade in en hemställan till Socialdepartementet den 28 april 2014 om att anmälningsplikten för influensa A((H1N1) pdm09 enligt smittskyddsförordningen (2004:255) förteckningen över anmälningspliktiga sjukdomar (bilaga 1) ändras till att omfatta laboratorieanmälan av all laboratorieverifierad influensa.

Remissens syfte är att inhämta remissinstansernas synpunkter på Socialstyrelsens hemställan.

Remissinstanser

1. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
2. Folkhälsomyndigheten
3. Socialstyrelsen
4. Jordbruksverket
5. Statens veterinärmedicinska anstalt
6. Livsmedelsverket
7. Stockholms läns landsting
8. Uppsala läns landsting
9. Södermanlands läns landsting
10. Östergötlands läns landsting
11. Jönköpings läns landsting
12. Kronobergs läns landsting
13. Kalmar läns landsting
14. Blekinge läns landsting
15. Skåne läns landsting
16. Hallands läns landsting
17. Västra Götalands läns landsting
18. Värmlands läns landsting
19. Örebro läns landsting
20. Västmanlands läns landsting

21. Dalarnas läns landsting
22. Gävleborgs läns landsting
23. Västernorrlands läns landsting
24. Jämtlands läns landsting
25. Västerbottens läns landsting
26. Norrbottens läns landsting
27. Gotlands Kommun
28. Sveriges Kommuner och Landsting
29. Smittskyddsläkarföreningen
30. Svenska föreningen för mikrobiologi
31. Sveriges Veterinärförbund/Sektionen för veterinär folkhälsa

Remissvaren ska ha inkommit till Socialdepartementet **senast den 10 augusti 2015**. Vi ser helst att ni endast skickar dem i elektronisk form och då både i wordformat och pdf-format. Remissvaren ska skickas till följande e-postadresser: s.registrator@regeringskansliet.se och s.fs@regeringskansliet.se

I remissvaren ska Socialdepartementets diarienummer S2015/3577/FS återopas.

I remissen ligger att regeringen vill ha synpunkter på förslaget eller materialet i rapporten. Om remissen är begränsad till en viss del av rapporten, anges detta inom parentes efter remissinstansens namn i remisslista. En sådan begränsning hindrar givetvis inte att remissinstansen lämnar synpunkter också på övriga delar.

Myndigheter under regeringen är skyldiga att svara på remissen. En myndighet avgör dock på eget ansvar om den har synpunkter att redovisa i ett svar. Om myndigheten inte har några synpunkter, räcket det att svaret ger besked om detta.

För **andra remissinstanser** innebär remissen en inbjudan att lämna synpunkter.

Råd om hur remissyttranden utformas finns i Statsrådsberedningens broschyr "Svara på remiss. Hur och varför?" Broschyren kan laddas ner från Regeringskansliets hemsida
<http://www.regeringen.se/sb/d/108/a/3652>

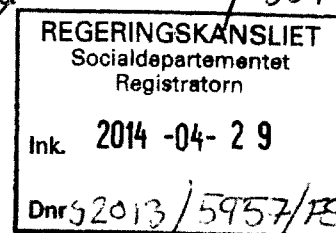
Frågor under remisstiden besvaras av Anders Klahr,
Socialdepartementet, Enheten för folkhälsa och sjukvård, 08-405 49 81
eller anders.klahr@regeringskansliet.se

Torkel Nyman
Departementsråd

Avdelningen för kunskapsstyrning
Gunnar Nylén
gunnar.nylen@socialstyrelsen.se

Socialdepartementet
103 33 Stockholm

Utvidgning av anmälningsplikten för influensa A(H1N1) till att omfatta laboratorieanmälan av all laboratorieverifierad influensa.

Begäran

Socialstyrelsen hemställer härmed att anmälningsplikten för influensa A(H1N1)pdm09 enligt smittskyddsförordningens (2004:255) förteckning över anmälningspliktiga sjukdomar (bilaga 1) ändras till att omfatta laboratorieanmälan av all laboratorieverifierad influensa.

Influensa

Socialstyrelsen begärde i skrivelse 2009-05-04 att den nya influensan, influensa A(H1N1)pdm09, skulle införas i smittskyddslagen som allmänfarlig sjukdom vilket regeringen och därefter riksdagen antog. Framförallt under pandemins initiala skede fanns möjlighet att genom individriktade smittskyddsåtgärder minska smittspridningen och därigenom fördröja pandemins utbredning. När pandemin avtog och individriktade åtgärder inte längre ansågs motiverade begärde Socialstyrelsen i skrivelse 2010-01-15 att placeringen av den pandemiska influensan A(H1N1) togs bort ur smittskyddslagens bilaga över allmänfarliga sjukdomar. För att möjliggöra fortsatt epidemiologisk övervakning lades influensa A(H1N1)pdm09 enligt regeringsbeslut den 5 maj 2010 istället till smittskyddsförordningens förteckning över anmälningspliktiga sjukdomar.

Den fortsatta utvecklingen efter pandemin har visat att det finns ett behov av att följa utvecklingen av allvarlig influensa, oavsett influensatyp. Under influensasäsongen 2010–2011 var det i huvudsak barn och unga som fick allvarlig influensasjukdom och virustyperna A(H1N1)pdm09 och influensa B dominerade. Den omfattande influensa B-epidemin, som även drabbade övriga Europa, var oväntad och någon påtaglig överdödlighet hos äldre kunde inte konstateras. Under säsongen 2011–2012 drabbades däremot äldre ovanligt hårt av allvarlig sjukdom och död orsakad av influensa A(H3N2), till skillnad från stora delar av Centraleuropa inklusive vårt grannland Danmark. Influensasäsongen 2012–2013 var i Sverige osedvanligt långdragen, alla tre influensatyper cirkulerade och personer över 65 år drabbades hårt.

Influensans oförutsägbarhet ställer stora krav på den nationella övervakningen av influensa så att riktade åtgärder snabbt kan sättas in för att minska de negativa konsekvenserna. Allvarliga fall av influensa kommer i högre utsträckning än

lindriga fall att läggas in på sjukhus och provtas för influensa. En tidig signal om ökning av antalet laboratorieverifierade influensafall stärker vårdens planerings- och hanteringsförutsättningar. Möjlighet till tidig karaktärisering av fallen förbättrar möjligheterna att tidigt förstärka och rikta preventiva åtgärder, t.ex. antiviral terapi och profylax, mot just de grupper som framför allt riskerar att drabbas extra hårt.

Övervakning av laboratorieverifierad influensa är också viktig för pandemiberedskapen. En av de viktigaste slutsatserna i regeringsuppdraget "Övervakning under en influensapandemi" var att systemen för rutinövervakning av säsongsinfluensa bör utgöra plattformen för övervakning även under en pandemi eller större epidemi. Erfarenheterna från pandemin 2009 talar för svårigheter att bygga upp nya övervakningssystem när en pandemi väl har konstaterats. Istället behöver existerande övervakning snabbt kunna anpassas för olika scenarier och utökas för att motsvara nya och föränderliga behov.

Under interpandemisk fas är smittan under influensasäsong allmänt spridd, sjukdomen är oftast mild och smittspärning och andra individriktade åtgärder är i allmänhet inte en framkomlig väg för att minska sjukligheten relaterad till influensa. Värdet av klinisk anmälan står då inte i proportion till det merarbete som krävs av sjukvården. Socialstyrelsen bedömer därför att anmälan från läkare vid ett laboratorium eller den som är ansvarig för ett sådant laboratorium är tillfyllest under interpandemisk fas.

Jämfört med dagens anmälningsplikt av influensa A(H1N1)pdm09 och befintliga rutiner för frivillig anmälan av övrig influensa innebär en anmälningsplikt för all laboratorieverifierad influensa förenklade rutiner för anmälande laboratorier såväl som för mottagande smittskyddsläkare och Folkhälsomyndigheten. Förändringen bedöms inte heller påverka i vilken utsträckning som analys för influensa begärs eller på annat sätt vara kostnadsdrivande.

Sammanfattningsvis är influensa en sjukdom där sjukdomens allvarlighetsgrad varierar kraftigt för alla influensatyper och där smittan är så spridd att åtgärder som riktas till den enskilde i allmänhet inte är motiverade. Strategin för att minska sjukligheten i influensa bygger inte primärt på att minska smittspridningen utan på att minska risken för allvarlig sjukdom för personer i riskgrupp. Vilka dessa grupper är, hur de drabbas och vad som kan göras för att minska sjukligheten kräver en väl fungerande övervakning, oavsett av influensatyp. Socialstyrelsen rekommenderar därför att anmälningsplikten av influensa A(H1N1)pdm09 enligt smittskyddsförordningens förteckning över anmälningspliktiga sjukdomar i bilaga 1 ändras till att omfatta laboratorie-anmälan av all laboratorieverifierad influensa.

Folkhälsomyndigheten utförde under 2013 en omfattande konsekvensanalys av Socialstyrelsen tidigare hemställan i ärendet. Myndigheten bedömde då att en laboratorieanmälningsplikt, utan klinisk anmälningsplikt, är det bästa alternativet för övervakningen av säsongsinfluensa som samtidigt stärker beredskapen för att utveckla en adekvat övervakning under nästa pandemi och uttryckte stöd för Socialstyrelsens rekommendation.

Hemställan

Socialstyrelsen hemställer härmed att A(H1N1)pdm09 som anmälningspliktig sjukdom i smittskyddsförordningens förteckning över anmälningspliktiga sjukdomar i bilaga 1 ändras till att omfatta laboratorieanmälan av all laboratorieverifierad influensa.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektören Lars-Erik Holm. I den slutliga handläggningen av ärendet har deltagit avdelningschefen Sven Ohlman och enhetschefen Agneta Holmström.

SOCIALSTYRELSEN

Lars-Erik Holm

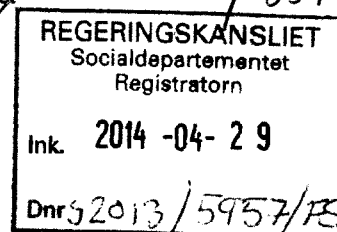

Gunnar Nylén

Avdelningen för kunskapsstyrning
Gunnar Nylén
gunnar.nylen@socialstyrelsen.se

Socialdepartementet
103 33 Stockholm

Utvidgning av anmälningsplikten för influensa A(H1N1) till att omfatta laboratorieanmälan av all laboratorieverifierad influensa.

Begäran

Socialstyrelsen hemställer härmed att anmälningsplikten för influensa A(H1N1)pdm09 enligt smittskyddsförordningens (2004:255) förteckning över anmälningspliktiga sjukdomar (bilaga 1) ändras till att omfatta laboratorieanmälan av all laboratorieverifierad influensa.

Influensa

Socialstyrelsen begärde i skrivelse 2009-05-04 att den nya influensan, influensa A(H1N1)pdm09, skulle införas i smittskyddslagen som allmänfarlig sjukdom vilket regeringen och därefter riksdagen antog. Framförallt under pandemins initiala skede fanns möjlighet att genom individriktade smittskyddsåtgärder minska smittspridningen och därigenom fördröja pandemins utbredning. När pandemin avtog och individriktade åtgärder inte längre ansågs motiverade begärde Socialstyrelsen i skrivelse 2010-01-15 att placeringen av den pandemiska influensan A(H1N1) togs bort ur smittskyddslagens bilaga över allmänfarliga sjukdomar. För att möjliggöra fortsatt epidemiologisk övervakning lades influensa A(H1N1)pdm09 enligt regeringsbeslut den 5 maj 2010 istället till smittskyddsförordningens förteckning över anmälningspliktiga sjukdomar.

Den fortsatta utvecklingen efter pandemin har visat att det finns ett behov av att följa utvecklingen av allvarlig influensa, oavsett influensatyp. Under influensasäsongen 2010–2011 var det i huvudsak barn och unga som fick allvarlig influensasjukdom och virustyperna A(H1N1)pdm09 och influensa B dominerade. Den omfattande influensa B-epidemin, som även drabbade övriga Europa, var oväntad och någon påtaglig överdödlighet hos äldre kunde inte konstateras. Under säsongen 2011–2012 drabbades däremot äldre ovanligt hårt av allvarlig sjukdom och död orsakad av influensa A(H3N2), till skillnad från stora delar av Centraleuropa inklusive vårt grannland Danmark. Influensasäsongen 2012–2013 var i Sverige osedvanligt långdragen, alla tre influensatyper cirkulerade och personer över 65 år drabbades hårt.

Influensans oförutsägbarhet ställer stora krav på den nationella övervakningen av influensa så att riktade åtgärder snabbt kan sättas in för att minska de negativa konsekvenserna. Allvarliga fall av influensa kommer i högre utsträckning än

lindriga fall att läggas in på sjukhus och provtas för influensa. En tidig signal om ökning av antalet laboratorieverifierade influensafall stärker vårdens planerings- och hanteringsförutsättningar. Möjlighet till tidig karaktärisering av fallen förbättrar möjligheterna att tidigt förstärka och rikta preventiva åtgärder, t.ex. antiviral terapi och profylax, mot just de grupper som framför allt riskerar att drabbas extra hårt.

Övervakning av laboratorieverifierad influensa är också viktig för pandemiberedskapen. En av de viktigaste slutsatserna i regeringsuppdraget "Övervakning under en influensapandemi" var att systemen för rutinövervakning av säsongsinfluensa bör utgöra plattformen för övervakning även under en pandemi eller större epidemi. Erfarenheterna från pandemin 2009 talar för svårigheter att bygga upp nya övervakningssystem när en pandemi väl har konstaterats. Istället behöver existerande övervakning snabbt kunna anpassas för olika scenarier och utökas för att motsvara nya och föränderliga behov.

Under interpandemisk fas är smittan under influensasäsong allmänt spridd, sjukdomen är oftast mild och smittspårning och andra individinriktade åtgärder är i allmänhet inte en framkomlig väg för att minska sjukligheten relaterad till influensa. Värdet av klinisk anmälan står då inte i proportion till det merarbete som krävs av sjukvården. Socialstyrelsen bedömer därför att anmälan från läkare vid ett laboratorium eller den som är ansvarig för ett sådant laboratorium är tillfyllest under interpandemisk fas.

Jämfört med dagens anmälningsplikt av influensa A(H1N1)pdm09 och befintliga rutiner för frivillig anmälan av övrig influensa innebär en anmälningsplikt för all laboratorieverifierad influensa förenklade rutiner för anmälande laboratorier såväl som för mottagande smittskyddsläkare och Folkhälsomyndigheten. Förändringen bedöms inte heller påverka i vilken utsträckning som analys för influensa begärs eller på annat sätt vara kostnadsdrivande.

Sammanfattningsvis är influensa en sjukdom där sjukdomens allvarlighetsgrad varierar kraftigt för alla influensatyper och där smittan är så spridd att åtgärder som riktas till den enskilde i allmänhet inte är motiverade. Strategin för att minska sjukligheten i influensa bygger inte primärt på att minska smittspridningen utan på att minska risken för allvarlig sjukdom för personer i riskgrupp. Vilka dessa grupper är, hur de drabbas och vad som kan göras för att minska sjukligheten kräver en väl fungerande övervakning, oavsett av influensatyp. Socialstyrelsen rekommenderar därför att anmälningsplikten av influensa A(H1N1)pdm09 enligt smittskyddsförordningens förteckning över anmälningspliktiga sjukdomar i bilaga 1 ändras till att omfatta laboratorie-anmälan av all laboratorieverifierad influensa.

Folkhälsomyndigheten utförde under 2013 en omfattande konsekvensanalys av Socialstyrelsen tidigare hemställen i ärendet. Myndigheten bedömde då att en laboratorieanmälningsplikt, utan klinisk anmälningsplikt, är det bästa alternativet för övervakningen av säsongsinfluensa som samtidigt stärker beredskapen för att utveckla en adekvat övervakning under nästa pandemi och uttryckte stöd för Socialstyrelsens rekommendation.

Hemställan

Socialstyrelsen hemställer härmed att A(H1N1)pdm09 som anmälningspliktig sjukdom i smittskyddsförordningens förteckning över anmälningspliktiga sjukdomar i bilaga 1 ändras till att omfatta laboratorieanmälan av all laboratorieverifierad influensa.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektören Lars-Erik Holm. I den slutliga handläggningen av ärendet har deltagit avdelningschefen Sven Ohlman och enhetschefen Agneta Holmström.

SOCIALSTYRELSEN

Lars-Erik Holm

Gunnar Nylén

